

v deželni in državni zbornici, tako v ministerstvu in tako tudi v zasebnem življenju. In mi smo bili prepustljivi in smo to trpeli in hudo trpeli.

Toda »vsaka sila do vremena«. Slovanski narodi avstrijski so se spametovali, poštemim Nemcem pa se je do gobovih zgnusilo, pustili so je in pridružili se nam. Pokazalo se je to na prvo v državnem zboru, kjer imajo od pomladi sem močje krščanstva in pravičnosti večino. To je velevažnega pomena, ker je od državnega zbora v prvi vrsti zavisna naša usoda. Stopili smo kači na glavo, toda kača še ni bila mrtva; tem huje se je vila, tem besneje je sikala, in velika je bila že nevarnost, da nam izdrkne izpod noge; a sedaj nam pride na pomoč junak, ki zamahne po kači — Bog daj, da bi bil smrtni udarec! Kdo je ta blaženi junak? Nikdo drugi, kakor naš presvetli, preblagi cesar; Bog jih živi, Bog jih varuj!

Da ne govorimo več v podobi: Nemška besneča druhal je divjala, ker je bila v manjšini, v državnem zboru dan za dnevom tako surovo, da kaj tacega še svet ni videl. Krščansko-slovanski večini uspešno delati nikakor ni bilo mogoče. Vsak dan je šlo 5000 gl. v nič. Sedaj so cesar državni zbor na naglem razpustili, ker so uvideli, da se od teh ljudij Slovanom in poštemim Nemcem godi neznosna krivica in brezmerna škoda. Večina pa zahteva po vsej pravici takih postav in sploh takih izprememb v Avstriji, da bodemo za naprej svojega življenja varni. In cesar so želje pravičnih odobrili, kakor je to izjavil ministerski predsednik grof Badeni; ko so se načelniki večine cesarju hvaležno poklonili, so cesar večino pohvalili, sovražnike njene pa ostro grajali. Ali se tega slobodno ne veselimo? Ali torej nimamo uzroka, gojiti nado na boljšo bodočnost?

Gotovo, ali vendar to še treba, da dosežemo svoj cilj, mnogege dela, ustrajne neumornosti in največje previdnosti. Večina v državnem zboru, ki bo odslej cesarja pri vladanju podpirala, sestoji iz Čehov, Poljakov, Slovencev, Hrvatov, Rusinov (sami Slovani) in krščansko mislečih Nemcev. Zahteva te večine je: Večje pravice posameznim kraljestvom in deželam, pravična izvršitev enakopravnosti vseh narodov v državi, gojitev pravega verskega mišljenja in nravnosti ter plodno delo za gospodarsko in socijalno povzdigo vseh slojev prebivalstva. Lepe besede, mislil bo marsikateri, ali ko bi se tudi uresničile! To pa je namreč uzrok našega veselja, da se morajo uresničiti; kajti 1. se brez večine ne more vladati, 2. se večina, kakoršna je sedaj, ne dá raztrgati in 3. so cesar, kakor je že bilo povedano, obljubili te želje izpolniti. Zgodilo se torej bode, kar večina zahteva, toda kako, to je vprašanje. Ni vse jedno, koliko pravice se dá deželam, ni vse jedno, kako se izvrši enakopravnost vseh narodov, ni vse jedno, v koliki meri in po kakih sredstvih se naj goji pravi verski čut itd. Kar je večina zahtevala, je torej le nekaj splošnega; njej pa še sedaj preostane natančneje povedati, kako se ji naj izjavljene želje izpolnijo. In zato je treba največje previdnosti in sloge med nami Slovenci, pa tudi med večino državnega zbora. (Dalje prih.)

Cerkvene zadeve.

Cerkvene slovesnosti v Rimu.

(Dalje.)

Utisek, katerega je napravila na nas notranja lepšava cerkve, je bil nepopisen. Velikanska bazilika je bila polna ljudstva, da se je glava do glave tiščala. Po sredini cerkve je bil z ograjo oddeljen prostor za procesijo. Okna Petrove cerkve so bila zagrnjena, tako da

zunanja svetloba ni prišla noter. Tisoče in tisoče gorečih sveč je razsvetljevalo čarobni polmrak. Raz sten so visele velikanske preproge, iz stropa so viseli neštevilni lestenci, zlasti v velikih lokih, ki odpirajo stranske kapele proti glavni ladiji, so viseli ogromni lestenci. Bilo je najetih mnogo za to nalašč izurjenih mož, ki so zažigali sveče. Zažiganje se je začelo ob 4. uri in so do sedmih komaj prižgali vse sveče v gornjih prostorih.

Petrov grob je bil ves v cvetju in svečah, starodavni Petrov kip iz bronca so tudi ta dan oblekli v papeško opravo. Na glavi je imel velikansko tijaro, ogrnjen je bil s širokim plaščem, na prsih je imel križ, na roki prstan, kakor bi bil živ.

Na dnu velike ladije je bil pripravljen prestol za papeža, ob straneh pa sedeži za kardinale in škofo. Za škofovskimi sedeži so bile tribune, t. j. vzvišeni prostori za diplomatične zastopnike pri sveti stolici, za rimsko plemstvo, za sorodnike obeh svetnikov in za druge različne osebe.

Ko so sv. očeta prinesli v cerkev, so pevci zapeli veličastno pesem: »Tu es Petrus« — Ti si Peter. Ko so dospeli do kapele, v kateri se hrani sv. Rešnje Telo, so papeža spustili na tla in so nekaj časa molili pred Najsvetejšim. Potem so jih zopet vzdignili, vseh oči so se obrnile na papeža, nesli so jih pa tudi tako visoko, da jih je lahko vsak videl, kdor le ni bil premajhne postave. Sv. oče so izgledali prav čvrsto, večkrat so se vzdignili in stojé blagoslavljali. Ko so jih od zahramentne kapele nesli dalje proti velikemu oltarju, zadonele so gori v kupoli srebrne trobente. To je bil slovesen trenutek; papež so se zdeli kakor duh iz onega sveta, trobente iz višave kupole pa tudi kakor godba angeljska.

Ko so jih prinesli na pripravljeni prestol, tedaj so se jim po vrsti poklonili kardinale, nadškofje in škofje. Na to se je začel obred, s katerim so slovesno prišteli svetnikom oba sveta moža.

Pred papeža stopi kardinal, predstojnik zbora za sv. obrede z jednim konzistorijalnim odvetnikom. Ta v imenu kardinala prebere kratko prošnjo, naj sv. oče blagovolijo prišteti svetnikom dva sveta moža. Prvokrat prosi nujno (instanter). Tajnik papeških pisem odgovori, da je stvar velike važnosti, zatorej naj navzoči prosijo najpoprej božje pomoči. Na to se kardinal vrne na svoje mesto, vsi s papežem vred pokleknejo in molijo natiho, pevci pa pojejo litanije vseh svetnikov. Ko so litanije končane, se papež zopet vsedejo, kardinal zopet stopi pred papeža in prosi v drugič nujnejše (instantius). Tajnik zopet opomni v imenu papeža, naj navzoči prosijo Boga sv. Duha za razsvetljenje. Kardinal, ki stoji zraven papeža, reče: molite! (orate), zopet vsi pokleknejo in tiho molijo. Čez nekaj časa reče kardinal: vstanite! (levate). Vsi vstanejo in papež zapojejo: »Pridi Stvarnik sv. Duh!...« Ko se odpoje himna v čast sv. Duhu, molijo še papež glasno molitev v čast svetemu Duhu. Potem se vsedejo in predstojnik zbora sv. obredov stopi tretjič pred papeža in prosi najnujnejše (instantissime). Sedaj odgovori tajnik, da sv. oče hočejo ustreči prošnji v čast božjo in poveličanje sv. cerkve. Sedaj vsi vstanejo in papež s škofovsko kapo na glavi stojé izrečejo kot učitelj in pastir vseh vernikov, da sta imenovana bogoljubna moža prišteta med število svetnikov, da ju verniki po celi sv. katoliški cerkvi smejo častiti in se jima priporočati.

Kakor vemo, so papež vsled obljube Kristusove in po milosti sv. Duha nezmotljivi, kadar kot najvišji učenik in pastir s Petrove stolice učijo in zapovedujejo, kaj imajo katoliški kristijani verovati in storiti, da se zveličajo. Ta dar nezmotljivosti velja tudi takrat, kadar koga svetnikom prištejejo. Ne kakor bi ga papež s tem spravili v nebesa, marveč po posebni pomoči sv. Duha

ne morejo pristeti med svetnike nikogar, ki bi ne bil že v resnici v nebesih. Sv. Duh ne more dopustiti, da bi verniki koga častili in se mu priporočali, ki tega ne zasluži ali še sam pomoči potrebuje. Na to so sv. oče zapeli »Te Deum laudamus« in za njimi je pela cela cerkev od jednega kota do drugega. Prav ganljivo je bilo poslušati, ko je cela cerkev, papež, škofje, duhovniki in posvetnjaki, pela veličastni hvalospev trojednemu Bogu. Zunaj so pa zazvonili vsi rimski zvonovi in celo uro naznanjali radostno novico. V prejšnjih časih so gromeli tudi topovi z angeljskega gradu, toda od leta 1870. je to prenehalo, ker je Rim v ptujih rokah.

H koncu so papež glasno molili molitev v čast novima svetnikoma in podelili »Urbi et Orbi« (mestu rimskemu in celemu svetu) svoj blagoslov. S tem je bila kanonizacija dovršena. Prvi izmed kardinalov je na to pel slovesno sv. mašo. Sicer bi papež sami maševali, toda zaradi visoke starosti in slabosti bi težko vzdržali dolge obrede.

Tristo pevcev, ki so bili razdeljeni v dva kora, je prav mojstersko pelo mašo glasovitega laškega skladatelja Palestrine (Missa Papae Marcelli). Po evangeliju so papež dali prebrati homilijo ali kratko pridigo o dveh novih svetnikih, ki bo pozneje prišla v brevir.

(Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Kmetijski stroji.

(Konec.)

Kdor je živinorejec, mora imeti tudi dovolj rodovitnih travnikov. Tako pridemo slednjič na stroje, ki jih rabimo pri obdelovanju travnikov. Tu omenjamo stroj za kositi, stroj za sušiti in brano za vlačiti. Kar se prvih dveh tiče, moramo omeniti, da se lahko rabita le tam, kjer so tla popolnoma ravna. Brano za travnike naj bi imel vsak bolj premožnejši kmet, ker tudi ni predraga; za 35 ali 40 fl. dobiš dovolj močno. Izplačala se ti bo v kratkem, ker že v prvem letu boš povzdignil rodovitnost travnika, ako ga povlečeš. Z brano namreč izruješ iz travnika ves mah, ki travo v rasti ovira, zraven pa tudi izrahljaš zemljo. V tako zrahljano zemljo pa lahko pride zrak, ki seno v rasti zelo povspesuje. Na ta način pa poravnša tudi vse kratine, ki bi ti zadržale mnogo trave, zraven pa bi ti še pri košnji zelo nagajale, ker na kratinah se kose prav dobro brusijo. Za brano pograbi meh, ki ga porabiš lahko za steljo. Brano posodi tudi sosedu. Od nje se navadno na dan račun 1 fl. Vem za kmeta, ki povleče s svojo brano in živino travnik, ako mu dotičnik le mah prepusti, ki ga je izruval. To je pravo kmetovanje. Nekateri vlačijo travnike z navadno brano, ki so ji med zobe vpletli nekoliko bodečega trnja. Tudi to je dobro in boljše kakor nič, čeravno so na tak način delo ne more dovršiti tako korenito, kakor z vnašač za to narejeno železno brano. Ako hočeš imeti rodovitne travnike, jih dobro gnoji in pridno vlači.

Tu je v kratkem popisano vsaj nekoliko strojev, ki jih rabi poljedelec. Imamo jih še sicer več, pa ti so najnavadnejši. Pri primerni priložnosti hočem posamezne tančneje orisati z ozirom na kmečko korist. Sedaj pa naj bo o tem dovolj. Ti dragi kmetič, pa presodi sam, ako ti kaže, si katerega naročiti, svarim pa te, da se varuješ brezvestnih judovskih agentov, ki ti vsako leto vsiljujejo raznovrstne slabe stroje za drag denar. Mnogokrat dobiš stroj, ki ni za nikakšno rabo. Iz tega pa nastanejo pravde, ki jih moraš vedno le ti plačevati. Ako si naročiš stroj, obrni se na domače pre-

kupce in izdeljatelje. Savinjčane bi opominjal na Lorbjerja v Zalcu.

Konečno želimo, da bi se kmetje kolikor toliko vsaj ravnali po sledečem: Vinogradnik naj ima mlin za grozdje. Živinorejec si naj pripravi rezalnico, posestnik travnikov pa železno brano. Premožnejši posestniki ali pa občine naj si kupijo mlatilnice, katere se naj izposojujejo. Vse druge naj si naročijo tisti, ki jim ugajajo in imajo tudi denar. Za navadnega kmeta pa zadostujejo zgoraj našteti stroji popolnoma. Vedno pa se držimo gesla: Judovskih oderuhov podpirati nikdar!

Sejmovi. Dne 12. junija na Teharjih in na Starih sv. gorah. Dne 14. junija v Kozjem, Siegersbergu, Brežicah, Slov. Gradcu, Zalcu, Ločah, pri Sv. Andražu v Slov. gor. in v Rogatcu. Dne 15. junija pri Sv. Barbari pri Oplotnici, v Mozirju, Arvežu, pri Sv. Juriju ob Ščavnici, v Lembahu, pri Sv. Vidu niže Ptuja, v Radgoni, na Planini, v Kostrivnici in v Celju. Dne 16. junija v Imenem (za svinje) in na Bregu pri Ptujju (za svinje). Dne 18. junija pri Sv. Trojici v Slov. gor.

Dopisi.

Iz Gradca. (Podporno društvo za slovenske visokošolce v Gradcu.) Skoro bo dve leti, odkar je po večinoma znanih nepremišljenih homatijah krenilo delovanje »Graške podpiralne zaloge« na pot, kamor ji ni moglo slediti zaupanje slovenskega podpirajočega občinstva. Ker pa so usahnili viri, skrčile so se tudi poprej toli izdatne in mnogoštevilne podpore na redke in neznalne zneske in konec je ta, da strada mnogo slovenskih visokošolcev v Gradcu. To ni na škodo samo njim, temveč celemu narodu slovenskemu, kateri živo pogreša izučenega naraščaja po vseh slojevih javnega življenja. Pomislimo le na novi civilno pravdni red. Kje dobimo potrebno število pravdnikov, ako si jih sami ne odgojimo? A kako pomoči? Prosjatičti doneskov zavoženi »podpiralni zalogi« bilo bi v sedanjih razmerah brezuspešno. Čakati utokov, s katerimi so se nekateroiki bahali, da bodo sami obračunali z akademskim senatom? S tem bi se le podaljšala doba stradanja za sedanje uboge dijake v Gradcu. Edino sredstvo iz te zagate je bilo, osnovati novo popolnem neodvisno »podporno društvo za slovenske visokošolce v Gradcu«. Pravila temu društvu, sestavljena po vzorcu jednacega dunajskega društva, potrdila je visoka vlada. Društveno delovanje se začne z osnovalnim občnim zborom dne 23. junija t. l. Za sedaj sprejemata dopise in pošiljatve vseučil. prof. dr. Gregor Krek ali pa dr. Benjamin Ipavec, Burgring štev. 4. Osnovalni odbor se obrača v imenu podpore vrednih in potrebnih slovenskih dijakov graških do vsega slovenskega občinstva z najiskrenejšo prošnjo, naj blagovoli nakloniti obilnih doneskov novo ustanovljenemu društvu.

Od Sv. Jakoba v Slov. gor. (Volitve.) Malokaj je brati od nas v »Slov. Gospodarju«, čeravno bi se lahko o marsičem pisalo. Že delj časa je, odkar je zavladala v naši veliki občini, ki je prej bila v verskem in narodnem oziru na najboljšem glasu, obžalovanja vredna nesloga, katere povzročitelji so nekateri domačini in kratek čas tu bivajoči tujei, ki pa so vse prej nego dobri kristjani in Slovenci. Tako dolgo so delali, da je bil prejšnji narodni župan odstavljen in komisariju oddano vodstvo občine, kar je do sedaj občino stalo že čez 400 fl. Jakobčani, kaj rečete o teh svojih prijateljih (?), ki so vam v teh slabih časih toliko denarja tako-